

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ Г.С. СКОВОРОДИ
КАФЕДРА ЗАГАЛЬНОГО МОВОЗНАВСТВА
І РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

STUDIA PHILOLOGICA

ЗБІРНИК
СТУДЕНТСЬКИХ НАУКОВИХ ПРАЦЬ

ВИПУСК 8

РІВНЕ – ХАРКІВ 2024

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ Г.С. СКОВОРОДИ
КАФЕДРА ЗАГАЛЬНОГО МОВОЗНАВСТВА І РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

STUDIA PHILOLOGICA

ЗБІРНИК
СТУДЕНТСЬКИХ НАУКОВИХ ПРАЦЬ

ВИПУСК 8

РІВНЕ – ХАРКІВ 2024

УДК 81+82:811.11+811.13

S 90

Рецензент:

Мізін К.І. д-р філол. наук, професор, професор кафедри іноземної філології, перекладу та методики навчання Університету Григорія Сковороди в Переяславі, завідувач кафедри

Studia Philologica : зб. студент. наук. праць / редколегія:

S 90 О.В. Деменчук, О.В. Константинова, О.А. Чухно [та ін.].
Рівне: РДГУ, 2024. Вип. 8. 82 с.

Studia Philologica : The Collection of Students' Scientific Works
/ O.V. Demenchuk, O.V. Konstantinova, O.A. Chukhno et al. (eds.).
Rivne: RSUH, 2024. Issue 8. 82 p.

У збірнику студентських наукових праць «Studia Philologica» розглянуто низку питань, що стосуються актуальних проблем сучасної філології (германського і романського мовознавства, зіставного мовознавства, лінгвістики тексту, перекладознавства) та методики навчання англійської мови.

The Collection of Students' Scientific Works «Studia Philologica» focuses on the topical issues of contemporary philology (Germanic and Romance Linguistics, Contrastive Linguistics, Text Linguistics, Translation Studies) and English Language Teaching Methodology.

УДК 81+82:811.11+811.13

Редакційна колегія:

Головний редактор – **Деменчук О.В.**, д-р філол. наук, професор.

Відповідальні редактори – **Константинова О.В.**, канд. філол. наук, доцент;

Чухно О.А., канд. пед. наук, доцент.

Члени редакційної колегії:

Аладько Д.О., канд. філол. наук, доцент; **Калініченко М.М.**, канд. філол. наук, доцент; **Кучма Т.В.**, канд. філол. наук, доцент; **Лазарева О.С.**, канд. філол. наук, доцент; **Орел І.І.**, канд. філол. наук, доцент; **Павлова О.І.**, канд. філол. наук, професор; **Павловська Л.О.**, канд. філол. наук, доцент; **Тарасюк Н.Ю.**, канд. філол. наук, доцент; **Чеберяк А.М.**, канд. філол. наук, доцент.

Рекомендовано до друку Вченою радою

Рівненського державного гуманітарного університету

(протокол № 4 від 23 квітня 2024 р.)

© Автори публікацій, 2024

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2024

©Харківський національний педагогічний університет ім. Г.С. Сковороди, 2024

ЗМІСТ

ГЕРМАНСЬКЕ ТА РОМАНСЬКЕ МОВОЗНАВСТВО

Гурик Н.М.	ГЕНДЕРНА ІДЕНТИЧНІСТЬ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ	4
Сиворіг Н.В.	СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АНГЛІЙСЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ З КОМПОНЕНТОМ-ОРНІТОНИМОМ	9
Ткачук О.А.	КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ ЕМОЦІЙ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ: ФРАЗЕОСЕМАНТИЧНА ГРУПА «ГНІВ»	16

ЗІСТАВНЕ МОВОЗНАВСТВО

Болотнюк Н.А.	ФРАЗЕОТЕМАТИЧНА ГРУПА ЯК ОБ'ЄКТ СУЧАСНОГО ЛІНГВІСТИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ	20
Мацюк О.В.	ФРАЗЕОЛОГІЧНІ ОДИНИЦІ НА ПОЗНАЧЕННЯ ЗОВНІШНОСТІ ЛЮДИНИ У НІМЕЦЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ	25

ЛІНГВІСТИКА ТЕКСТУ

Глинюк Л.М.	ЛІНГВІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОГО АНГЛОМОВНОГО ТРАВЕЛОГУ	31
Савка С.П.	ОСОБЛИВОСТІ ВЕРБАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПТУ <i>СТРАХ</i> У КОРОТКИХ ОПОВІДАННЯХ ЕДГАРА АЛЛАНА ПО	35

МЕТОДИЧНІ СТУДІЇ

Абрамова А.В.	WAYS TO OVERCOME UNEQUAL STUDENT PARTICIPATION IN ENGLISH CLASS	40
Брижан А.Д.	DEVELOPING STUDENTS' LISTENING SKILLS USING VIDEO MATERIALS (YOUTUBE BLOGS)	47
Мурга В.М.	HOW TO INCREASE BASIC SCHOOL STUDENTS' MOTIVATION BY USING INTERACTIVE ACTIVITIES IN ONLINE CLASSES	54
Світлична А.В.	NORMALIZING BASIC SCHOOL STUDENTS' SELF-ESTEEM WHILE TEACHING ENGLISH	61
Шевченко М.І.	AUTHENTIC MATERIALS INTEGRATION IN TEACHING READING TO BASIC SCHOOL STUDENTS	68

ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВО

Морозова М.О.	ДО ПРОБЛЕМИ СТРАТЕГІЙ ПЕРЕКЛАДУ ТА ЛОКАЛІЗАЦІЇ КОМЕРЦІЙНИХ ВЕБ-САЙТІВ	75
----------------------	---	----

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

82

ГЕРМАНСЬКЕ ТА РОМАНСЬКЕ МОВОЗНАВСТВО

Гурик Н.М.

Рівненський державний гуманітарний університет

ГЕНДЕРНА ІДЕНТИЧНІСТЬ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Анотація. Стаття присвячена вивченню явища гендерної ідентичності в англійській мові. У статті досліджуються поняття «гендеру» та «гендерної ідентичності». Схарактеризовано особливості лінгвістичних досліджень гендерної ідентифікації. Розкрито структурні та семантичні особливості слів (термінів) на позначення гендерної ідентичності в англійській мові.

Ключові слова: гендер, гендерна ідентичність, лінгвістичні дослідження, структурні та семантичні особливості гендерних термінів.

Summary. The article deals with the phenomenon of gender identity in the English language. The study explores the concepts of «gender» and «gender identity». It also characterizes linguistic studies of gender identification. The paper reveals the structural and semantic features of terms denoting gender identity in English.

Key words: gender, gender identity, linguistic studies, structural and semantic features of gender terms.

Постановка проблеми. Проблема гендерної ідентичності в мові є важливим аспектом сучасного дискурсу, адже мова відображає й впливає на культурні та соціальні стереотипи. Мовні конструкції можуть як і викликати чи посилювати нерівність між гендерами, так і сприяти більшій рівності та інклюзивності. В англійській мові це питання давно є предметом досліджень та обговорень, адже не всі мовні вирази враховують різноманіття гендерних ідентичностей. Актуальність цієї проблеми полягає в прагненні людей до сьогоденішнього часу створити більш справедливе, інклюзивне та розуміюче суспільство, де кожна особа матиме можливість бути визнаною та мати повагу, незалежно від її гендерної ідентичності. Для цього вчені з різних куточків світу займаються дослідженням того, як мова впливає на формування та вираження гендерної ідентичності і який вплив суспільства та культури мають на мовні практики.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Тема гендерної ідентичності у мові привертає увагу зарубіжних і вітчизняних вчених різних наукових галузей у всьому світі. Вивченню цієї теми присвятила свої дослідження професорка Робин Лакофф, яка одна з перших

звернулася до гендерної лінгвістики. Її працю «Language and Woman's Place» («Мова та місце жінки») (1975) вважають важливим дослідженням, стимулювало вивчення взаємозв'язків мови та гендеру у лінгвістиці та інших науках. Вагомий внесок належить американській письменниці та професорці Дебори Таннен, яка у своїй роботі «You Just Don't Understand: Women and Men in Conversation» (1990) підіймає проблему гендерної комунікації. У цій праці вчена доходить висновку, що з дитинства хлопчики та дівчатка вивчають різні підходи до мови та спілкування, що згодом впливає на розподіл гендерних ролей.

Серед інших дослідників цієї теми є Джудіт Батлер – філософ, яка у своїй праці «Гендерний клопіт: Фемінізм та підрип тожсамості» (1990) розглядає питання гендерного вираження, кидає виклик поняттю «статі», а «гендеру» надає статус універсальної категорії, критикує патріархат. Американська професорка, Ліза Накамура, дослідила у своїх роботах вплив цифрових технологій на гендер та расу, включаючи аналіз гендерних аспектів в інтернет-комунікаціях. Вона стверджує, що роль Інтернету недооцінена в цьому плані, адже там часто можна виявити випадки як і расової, так і гендерної дискримінації.

В Україні питання гендерної ідентичності у мові недостатньо висвітлене. Проте серед дослідників, що торкалися цієї теми, є українська письменниця, Оксана Забужко. У своїй творчості вона підіймає теми української національної ідентичності і гендеру. Завдяки її творам сформувався новий тип українського жіночого мовлення в літературі та нове ставлення до жіночого письма.

Мета статті – схарактеризувати структурні та семантичні особливості слів (термінів) на позначення гендерної ідентичності в англійській мові.

Завдання:

- описати основні поняття: «гендер», «гендерна ідентичність» та ін.;
- схарактеризувати особливості лінгвістичних досліджень гендерної ідентифікації;
- розкрити структурні та семантичні особливості слів (термінів) на позначення гендерної ідентичності в англійській мові.

Виклад основного матеріалу. Гендер (від англ. *gender* «рід») – соціокультурна, символічна конструкція статі, що покликана визначати конкретний асоціативний зв'язок, забезпечувати повноцінну комунікацію та підтримувати соціальний порядок (Шевченко, 2016, с. 45). У сучасному розумінні цей термін ввели у науковий обіг американський психоаналітик Роберт Столлер і дослідник Джон Моні наприкінці 1960-х років. Важливо розрізняти терміни «гендер» та «стать», оскільки гендер може відрізнятися від біологічної статі, виховання чи паспортної статі.

Значний внесок у розуміння гендеру зробила американська філософ та літературознавець, Джудіт Батлер. У своїй книзі «Gender Trouble» вона висловила ідею, що гендер – це процес конструювання ідентичності, культурний засіб, через який відбувається породження і визначення «статевої природи» чи «природної статі», він є докультурною, політично нейтральною платформою, на якій діє культура. А біологічна стать розуміється як частина соціальнокультурної статі – гендеру (Butler, 1990, р. 6-7).

У питанні різноманітності статей та гендерів і Батлер, і Енн Оуклі, автор праці «Стать, гендер і суспільство» (1972), пишуть про те, що навіть якщо статі виявляться бінарними, і при тому, що постійність статі має бути визнана, немає жодних причин вважати, що такими мають бути і гендери (Butler, 1990, р. 6; Краснопольська, 2010, с. 257).

Кожна людина відносить себе до певного гендеру, ідентифікує себе з ним. Це називається гендерною ідентичністю (gender identity) – переживання власної відповідності гендерним ролям (gender role) (Шевченко, 2016, с. 55). Гендерна роль – нормативний різновид поведінки людини в суспільстві, що очікується та вимагається від неї як від представника конкретної статі (Шевченко, 2016, с. 66).

Гендерна ідентичність переважно формується під впливом соціальних чинників, а не біологічної природи людини. Підтвердженням цього є всесвітньо відома цитата з праці «Друга стать» Сімони де Бовуар: «Жінкою не народжуються, жінкою стають». У своїх дослідженнях французька письменниця розглянула положення жінки в суспільстві та проаналізувала різницю у статевих ролях. В результаті вона дійшла висновку, «що між статями немає таких природних чи біологічних відмінностей, які виправдовували б їхню нерівність у суспільстві. [...] усі відмінності пояснюються культурно. Жінки стають жінками в результаті домінування чоловіків над ними, а не через якісь природні особливості» (Пастушок, 2020). Слід також зауважити, що гендерна ідентичність – поняття, яке включає не тільки рольовий аспект, а й образ людини загалом (зачіску, одяг, охайність тощо.)

Наскільки різноманітним може бути гендер, настільки різні й терміни, якими можна описати гендерну ідентичність. Наприклад: *cisgender* – термін на позначення людей, чия гендерна ідентичність збігається з біологічною статтю; *gender-fluid* – нестійка гендерна ідентичність, яка змінюється з часом; *genderqueer* – особа, чия гендерна ідентичність не вписується в загальноприйняті стандарти чоловічої та жіночої норми (Шевченко, 2016, с. 49).

Структурні особливості термінів на позначення гендерної ідентичності в англійській мові залежать від того, як сама особа визначає свою ідентичність та які терміни використовуються для її вираження. Загалом вони представлені однокомпонентними (*non-*

binary) та багатокомпонентними одиницями, які складаються з кількох слів або компонентів (*gender identity*). Ці терміни можуть бути представлені різними частинами мови. Серед них зустрічаються іменники (*gender, identity*), прикметники (*non-binary*), дієслова (*to identify*), займенники (*they*), прислівники (*gender-fluidly*).

Однокомпонентні гендерні терміни утворюються засобами префіксації та суфіксації. Наприклад, у слові *transgender* префікс *trans-* реалізує значення «переміна, передача, перехід з одного стану в інший, а також зв'язки, з'єднання різних предметів, явищ тощо». Тож термін *transgender* позначає особу, яка ідентифікує себе як інший гендер, ніж той, який був їй призначений при народженні. Слово *cisgender* утворилося через поєднання префікса *cis-* (від лат. «той, що знаходиться на одному боці, односторонній») і *gender*. Цей термін позначає людей, чия гендерна ідентичність збігається з біологічною статтю (Шевченко, 2016. с. 258). Засобами вираження чоловічої або жіночої гендерної ідентифікації можуть бути також суфікси *-man, -woman*, пор. *businesswomen, businessman*. Серед гендерних номінацій є слова, які не диференціюють статевих ознак, пор. *person, individual, people, human*. Деякі терміни включають гендерно-нейтральні суфікси, наприклад *-er* (*performer, server, teacher*).

Показником гендерної ідентифікації можуть бути аббревіатури або акроніми, пор. *LGBTQ+, LGBTQIA*, які включають різні гендерні і сексуальні ідентифікації. Номінація *LGBTQ+* позначає групу людей, що ідентифікують себе як лесбійки, геї, бісексуали, трансгендерні особи, квіри і чий почуття відрізняються від того, що вважається «звичайним».

В англійській мові існують займенники для вираження жіночого (*she*) і чоловічого (*he*) родів, та для опису осіб, чия стать невизначена чи не вписується у бінарну систему часто використовують займенник *they* або ж нові займенники: *xe, ze, sie, co, ey*.

Багатокомпонентні гендерні терміни зазвичай складаються з двох компонентів, рідше з трьох, і починаються з іменника в атрибутивній функції *gender* (гендерний/-а) + іменник, напр. *gender non-conformity* – нездатність приймати соціальні норми статевої поведінки; стосується переважно дітей (Шевченко, 2016, с. 54). Приклад трьохкомпонентної структурної моделі: прикметник + прикметник + іменник: *gender constructive socialization* – це формування андрогінної особистості, що ввібрала найкращі риси від обох статей (Шевченко, 2016, с. 59).

Семантичні особливості. Так як мова не лише віддзеркалює, але й формує культурні уявлення про ролі чоловіків та жінок, у наш час спостерігається зростання уваги до розширення гендерного словника та вираження гендерної нейтральності. Водночас виникає питання про те, наскільки семантично насичені та емоційно забарвлені такі слова, яке

їхнє походження, якими групами людей вони вживаються, як взаємодіють зі значеннями інших слів.

Як відповідь на соціокультурні реалії зараз виникають все більше нових слів на позначення гендерної ідентичності шляхом поєднання вже існуючих, наприклад, *genderqueer*. Цей термін виник у 1980-х роках як попередник терміну *небінарний* шляхом поєднання двох слів *gender* і *queer*, зі значеннями «стать» і «дивний». Іноді вже існуючі слова у мові змінюють своє значення для опису нових аспектів гендерної ідентичності. Наприклад, слово *queen* раніше мало значення – «королева», проте в сучасному сленгу воно набуло ще значення «гомосексуаліст».

Для аналізу конотацій гендерних термінів доцільно розглянути термін *transgender*, який позначає явище розбіжності соціальної (гендеру) та біологічної статі (Шевченко, 2016, с. 196). Для багатьох людей це слово може мати позитивні асоціації, пов'язані з підтримкою і розумінням різноманітності гендерної ідентичності, з прогресом, а в інших – викликати негативні асоціації або непорозуміння. Антонімом до слова *transgender* є термін *cisgender*. Цей термін є збірним і включає в себе різні варіанти ідентичності, серед них: *gender non-conforming/variant* – людина, поведінка або самовираження якої не відповідає гендерним ролям та стереотипам; *cross-dresser*, *transsexual*, *butch/femme*, *tomboy*, *drag queen*. Слова *genderqueer* та *non-binary* схожі за значенням, однак перший термін вживається ширше і включає такі поняття, як: *androgynous*, *bigender*, *agender*, *gender-fluid*.

Є гендерні терміни, що мають декілька значень, які змінюються залежно від контексту. Наприклад, слово *queer*, яке використовують для позначення всіх сексуальних і гендерних меншин. Його первинне значення було «дивний, незвичайний, неочікуваний», проте зараз воно часто використовується в контексті гендерної ідентичності зі значенням «той, хто відноситься до гендерної ідентичності чи сексуальності, що не відповідає традиційним уявленням суспільства про стать чи сексуальність».

Висновки: У результаті проведеного дослідження було схарактеризовано лінгвістичні дослідження, які відзначають, що гендер є соціокультурним конструктором, гендерна ідентичність людини визначається впливом культурних норм, соціальних уявлень та стереотипів. З'ясувалось, що в англійській мові є велика кількість слів для вираження гендерної ідентичності, які включають у себе традиційні і нетрадиційні форми і можуть бути виражені різними способами: за допомогою вживання займенників, поєднання слів, аббревіатур, префіксів і суфіксів і т. ін. Багато слів мають давню історію, деякі утворилися недавно, все частіше зустрічаються запозичення з інших мов, деякі слова набувають нових значень.

Перспективи подальших розвідок у визначеному напрямі.

Сьогодні гендерний словник постійно розширюється, тому дослідження семантичних і структурних особливостей слів на позначення гендерної ідентичності залишається актуальною в лінгвістиці. Дослідження таких слів вимагає колективних зусиль на різних рівнях: в суспільстві, освіті, медійному просторі та законодавстві, що передбачає розробку більш інклюзивних мовних конструкцій, створення та використання мовних стандартів, які враховують різноманіття гендерних ідентичностей, і сприяння усвідомленню та позитивним змінам у спілкуванні та мовній культурі.

Список використаних джерел:

Краснопольська, Т.М. (2010). Поняття гендеру: становлення та основні концепції. (с. 256-262). В: *Актуальні проблеми політики: збірник наукових праць*, 39. Одеса: Фенікс.

Пастушок, А. (2020). Фемінізм у Франції: хвилі боротьби та емансипації жінок. *Гендер в деталях*. URL: <https://genderindetail.org.ua/season-topic/feminism-in-detail/feminism-in-france.html>.

Перекладаємо слово трансгендер. *Словотвір*. URL: <https://slovotvir.org.ua/words/transhender>.

Шевченко, З.В. (2016). *Словник гендерних термінів*. Черкаси: видавець Чабаненко Ю.

Butler, J. (1990). *Gender trouble: Feminism and the subversion of identity*. New York: Routledge.

Meaning of *queer* in English. *Cambridge Dictionary*. URL: <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/queer>.

Сиворіг Н.В.

Рівненський державний гуманітарний університет

СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АНГЛІЙСЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ З КОМПОНЕНТОМ-ОРНІТОНІМОМ

Анотація. У статті досліджено англійські фразеологічні одиниці з компонентом-орнітонімом, які включають назви диких та свійських птахів. Розглянуті фразеологізми класифіковано за структурними особливостями та семантичними відмінностями. Виявлено, що ці фразеологічні одиниці відіграють важливу роль у комунікації та виражають різні аспекти людського життя та поведінки. Дослідження сприяє кращому розумінню природи фразеології та її впливу на мовленнєву практику.

Наукове видання

STUDIA PHILOLOGICA

Збірник
студентських наукових праць

ВИПУСК 8

The Collection of Students' Scientific Works ISSUE 8

Формат 60x84^{1/16}.
Папір офсетний. Друк ризографічний.
Гарнітура Century Schoolbook.
Ум. др. арк. 4,8. Наклад 100.

Редакційно-видавничий відділ
Рівненського державного гуманітарного університету
м. Рівне, 33000, вул. Ст. Бандери, 12
тел.: (0362) 26-48-83

Друк: «ПараГраф+»
м. Рівне, 33000, вул. Гетьмана Мазепи, 6/8
тел.: (0362) 26-49-27